

<https://doi.org/10.52449/1857-4114.2024.44-2.04>

CLASIFICAREA ACȚIUNILOR TEHNICO-TACTICE ALE FOTBALIȘTILOR PE POSTUL DE PORTAR

Dincă Alin Răzvan¹, ORCID: 0009-0000-1430-613X

¹Federația Iraniană de Fotbal, Teheran, Iran

Rezumat. În literatura de specialitate, există mai multe clasificări ale elementelor și procedeele tehnice din jocul de fotbal pe postul de portar. Cu toate acestea, până în prezent nu există o clasificare clară unde s-ar regăsi toate elementele și procedeele tehnice îndeplinite de către fotbaliștii pe postul de portar, atât în atac, cât și în apărare. În urma analizei mai multor jocuri oficiale de diferit nivel, a fost realizată o clasificare a elementelor și procedeele tehnice cele mai frecvent folosite de către fotbaliștii pe postul de portar la nivel de seniori. Clasificarea dată poate fi folosită drept ghid metodologic pentru sporirea calității pregătirii fotbaliștilor pe postul de portar la toate nivelele.

Cuvinte-cheie: fotbal, seniori, post de joc, portar.

Urmărind acțiunile unui portar în jocul de fotbal, observăm că acesta trebuie să dispună de un șir de calități motrice deosebite datorită conținutului activității acestuia la funcția dată, acesta de fapt, fiind ultimul jucător în oricare sistem de apărare a oricărei echipe. Nu întâmplător portarii sunt jucătorii cei mai înalți, cei mai mobili, cu bună detentă și spirit puternic de anticipare a situațiilor de joc.

De regulă, portarii nu parcurg distanțe mari, așa cum o fac jucătorii din teren. În schimb, aceștia se implică în situațiile de criză la poartă, având drept misiune apărarea acesteia, unde să nu permită adversarului să înscrie [3, 5, 7, 9, 10].

Echipele performante au în componența lor până la 3-5 portari, iar în procesul de antrenament al echipelor, portarii se antrenează separat, având un antrenor specializat pentru acest post. O bună parte din timpul acordat unui antrenament sportiv portarii se antrenează cu întreaga echipă pentru a avea o viziune comună asupra tacticii de joc, pentru ca portarii să își însușească și un șir de elemente și procedee caracteristice jucătorilor din teren. Au existat destule cazuri când portarul ieșea din poartă și acționa în calitate

de jucător de teren și chiar înscria puncte pentru echipa sa.

Dacă acțiunile jucătorilor fotbaliști pe posturile de fundași, mijlocași și atacanți, diferă mult sau mai puțin după conținut, funcția de portar este una absolut diferită și le cere jucătorilor de pe acest post o pregătire specifică destul de concretă și specializată pe anumite acțiuni. Până în prezent, nu există o clasificare definitivă a tuturor acțiunilor de joc ale portarului, deși multe elemente și procedee tehnice se întâlnesc în mai multe descrieri ale tehnicii de joc a fotbaliștilor pe postul de portar [2, 8, 9, 10].

Analizând mai multe surse literare ce țin de clasificarea tehnicii de joc a fotbaliștilor de pe postul de portar [1, 4, 6, 9, 10, 11], întâlnim divizarea acestora în acțiuni tehnice în atac și acțiuni tehnice în apărare (Fig. 1.), chiar dacă aceștia participă la astfel de acțiuni într-o măsură mai mică în comparație cu jucătorii din teren de pe alte posturi. În același timp, de acțiunile portarului depinde foarte mult activitatea întregii echipe, acesta fiind ultimul jucător în defensivă, iar de calitatea de joc a portarului depinde soarta unui episod sau chiar a întregului joc.

Atât jocul în atac, cât și în apărare depinde foarte mult de acțiunile portarului cu mingea, precum și fără minge. Vorbind deapre acțiunile fără minge, aici referindu-ne la

poziția de bază, aceasta este importantă, atât pentru pregătirea și îndeplinirea acțiunilor de joc în atac, cât și în apărare.

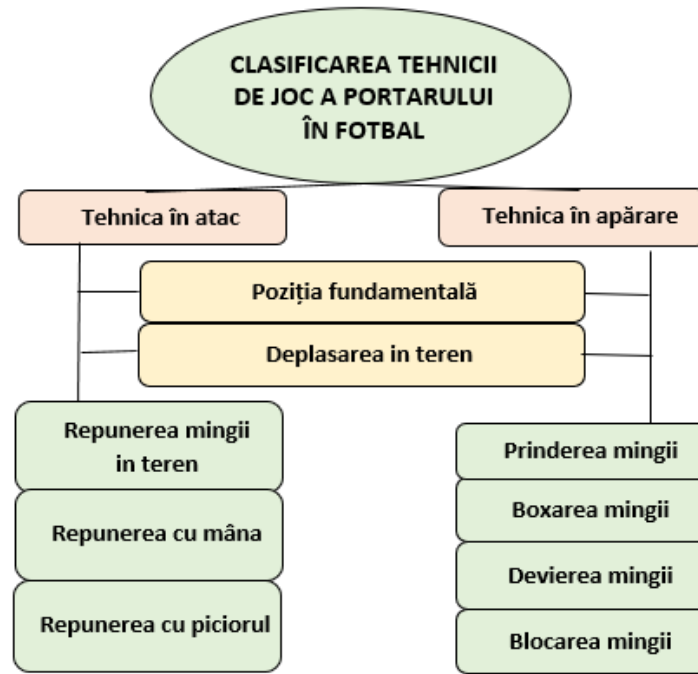

Fig. 1. Clasificarea tehnicii de joc a fotbaliștilor pe postul de portar

Acțiunile în atac sunt destul de numeroase, însă noi ne vom referi doar la cele mai importante, dat fiind faptul că portarul este limitat în acțiunile sale în atac, acesta participând în cele mai dese cazuri la începerea uneia sau a altei faze de atac.

Toate acțiunile portarului în atac se încep doar în cazul când acesta recuperează mingea, iar ulterioarele modalități de introducere a acesteia în joc pot fi foarte variate. În cele mai dese cazuri portarul introduce mingea în joc doar prin două modalități: fie cu mâna, fie cu piciorul. Atât într-un caz, cât și în altul, portarii pot începe atacul chiar din preajma careului de 16 metri, unde se poate introduce mingea la 25-30 metri, sau uneori la distanțe mult mai mari, în funcție de situațiile de joc ori de amplasarea jucătorilor pe teren. De asemenea, uneori depinde chiar și de evoluția jocului. Când vorbim de evoluția jocului ne

referim la scorul jocului, la timpul disponibil de joc și, în general, la miza acestui joc.

În ceea ce privește acțiunile fotbaliștilor pe postul de portar în apărare, aici numărul acțiunilor este mult mai mare, dat fiind faptul că rolul de bază al portarului este de a juca în defensivă, de a ajuta echipa să se apere de adversar pentru a-l împiedica să înscrie în poarta acestora. Când vorbim de jocul în apărare, facem referire la mai multe elemente, iar printre cele mai importante sunt:

- prinderea;
- boxarea;
- devierea;
- blocarea.

La rândul său, fiecare element tehnic poate fi executat prin mai multe procedee, dar în privința acestui aspect vom discuta în continuare, unde vom prezenta analiza acțiunilor de joc ale portarilor seniori de înaltă calificare.

În acest context, noi am analizat acțiunile portarilor echipelor participante la jocurile semifinale și finale din cadrul Cupei Campionilor Europeni. Aici au fost analizate toate acțiunile jucătorilor de pe postul de portar, iar printre aceștia au fost cei mai buni jucători de acest gen din fotbalul european. În urma desfășurării meciurilor respective, au fost

analizate toate acțiunile portarilor, apoi aceste date au fost prelucrate statistic și prezentate la diferite întruniri științifice și practico-metodice.

Astfel, primul element care a fost supus analizei a fost cel de prindere a mingii, acesta de fapt fiind unul din cele mai importante în jocul unui fotbalist de pe postul de portar (Figura 2).

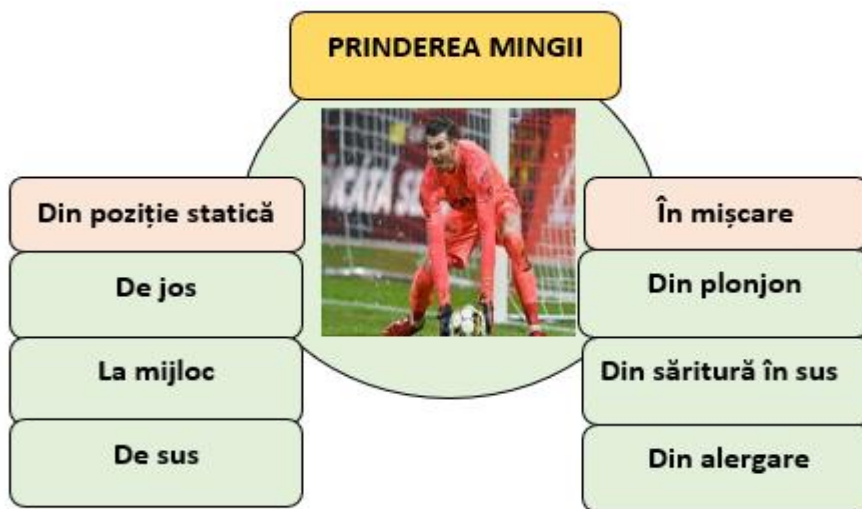

Fig. 2. Clasificarea prinderii mingii de către portar în jocul de fotbal

Urmărind clasificarea dată, este foarte clar că mingea poate fi prinsă, în funcție de situațiile de joc, prin intermediul mai multor procedee tehnice. Cele mai răspândite dintre acestea sunt prinderea mingii din poziție statică și prinderea mingii din mișcare. Atunci când vorbim despre prinderea mingii din poziție statică, aceasta este rezultatul loviturilor directe în portar, unde acesta nu este pus în situația de a se mișca sau de a întreprinde alte acțiuni pentru a intra în posesia mingii. Conform figurii prezentate mai sus, din poziția statică pot fi întreprinse trei procedee tehnice de prindere a mingii, acestea în mare parte fiind determinate de înălțimea traiectoriei mingii, iar în cele mai dese cazuri, acestea sunt: de sus, adică de la nivelul capului și mai sus; de la piept, în clasificare fiind denumite la mijloc și de jos, atunci când mingea se rostogolește pe teren, fie este plasată prin aer, fără să atingă solul.

Atunci când vorbim despre prinderea mingii în mișcare, aici există mai multe momente unde portarul va interveni prin diferite procedee tehnice de intrare în posesia mingii. Cele mai spectaculoase și cele mai complicate prinderi ale mingii sunt cele din plonjon. Acestea pot fi diferite, tot în funcție de situațiile de joc, în cele mai frecvente cazuri atunci când portarul nu ajunge mingea din poziție statică. De regulă, portarii intră în posesia mingii din plonjon fie prin sărituri în lateral (stânga/ dreapta), fie prin sărituri înainte și recuperarea mingii.

Un alt procedeu destul de răspândit este prinderea mingii prin săritură, dat fiind faptul că în cazul de față portarii au prioritate față de jucătorii atacați din teren, aceștia având posibilitatea și dreptul de a intra în posesia mingii cu mâinile. Astfel de procedee de prindere a mingii sunt specifice în cazul îndeplinirii loviturilor de colț, a loviturilor

standarde, precum și a centrărilor în zona porții. Nu este exclusă nici îndeplinirea procedurii dat prin ieșirea la 5-10 metri din poartă, atunci când portarul consideră că este momentul oportun.

Ultimul procedeu de prindere a mingii de către portar este cel prin alergare, acesta fiind posibil în situațiile când adversarul atacant este pe poziția de a intra în posesia mingii, care se află în zbor sau se rostogolește pe gazon și este în zona apropiată de poartă.

Un alt element de apărare a porții de către portar este blocarea mingii (Figura 3), acesta

de regulă fiind aplicat atunci când portarul este în criză de spațiu și de timp pentru a intra în posesia mingii. În marea majoritate a cazurilor, portarul blochează mingea prin două procedee, acestea fiind blocarea cu corpul și blocarea cu brațele. Atât într-un caz, cât și în altul, acest lucru este posibil de efectuat prin cădere și din poziție statică. În primul caz, blocarea se face atunci când mingea este direcționată spre poartă prin rostogolire sau pe o traiectorie joasă. În al doilea caz, blocarea se realizează atunci când mingea are o traiectorie înaltă și portarul poate reacționa doar cu brațele.

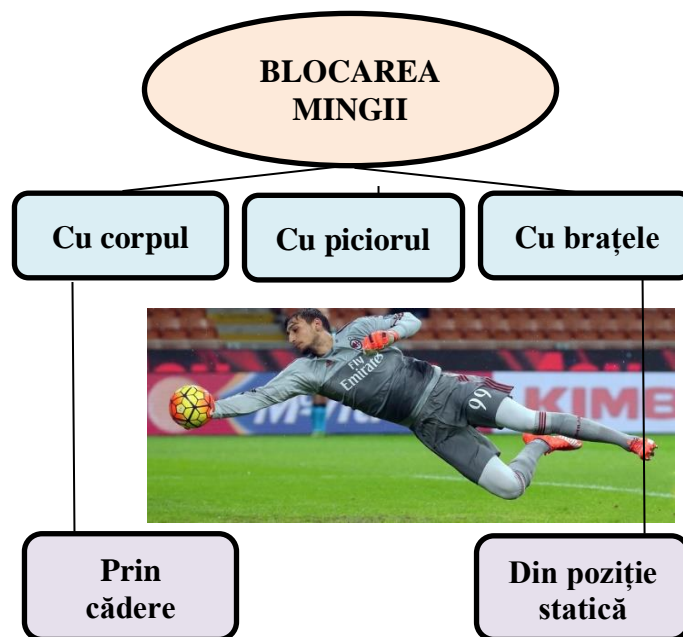

Fig. 3. Clasificarea blocării mingii de către portar în jocul de fotbal

Ambele procedee se aplică destul de frecvent și au atât momente pozitive, cât și unele negative. Pozitive sunt cele în cazul în care mingea poate fi respinsă în teren, iar elementul negativ este reprezentat de faptul că nu tot timpul mingea respinsă poate fi controlată exact și nu se cunosc traiectoria și locul unde va fi respinsă după blocare.

Un alt element de apărare a porții este „devierea mingii”, acesta fiind cel mai des aplicat în cazurile efectuării loviturilor puternice în locurile puțin apărate de portar, aici fiind incluse colțurile porții, mingile sub transversală și altele (Figura 4).

Elementul dat în cele mai frecvente cazuri poate fi îndeplinit prin două procedee tehnice de bază, acestea fiind devierea cu mâna și devierea mingii cu piciorul. În funcție de situațiile de joc, acestea pot fi îndeplinite din poziție statică, atunci când mingea este trimisă în raza de acțiune a portarului și prin săritură, sau prin plonjon, atunci când mingea nu se află în raza de acțiune a portarului. Atât într-un caz, cât și în altul mingea cel mai frecvent este deviată în afara spațiului de joc, adică după poartă.

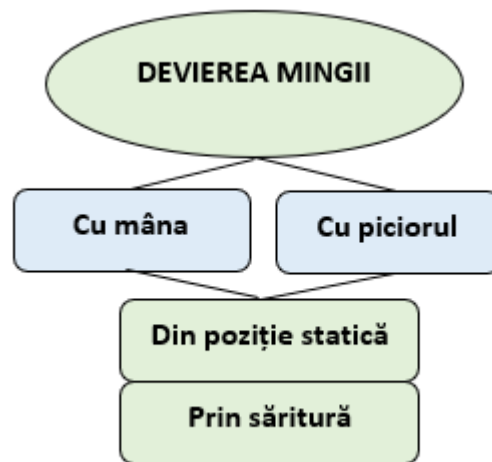

Fig. 4. Clasificarea devierii mingii de către portar în jocul de fotbal

Există însă situații când mingea poate fi deviată în teren pe spațiul de joc. Dacă în cazul devierii mingii după poartă echipa are timp să se pregătească pentru o eventuală lovitură standard de colț, după devierea mingii în teren situațiile pot fi diferite, atât favorabile pentru echipa din apărare, cât și pentru echipa din atac.

Un alt element destul de frecvent folosit de către portari este așa numita „boxare a mingii” (Figura 5). E de menționat faptul că acest element se aplică cel mai des în cazurile când mingea este șutată spre poartă cu viteză mare, iar portarul nu este sigur că poate intra în posesia acesteia.

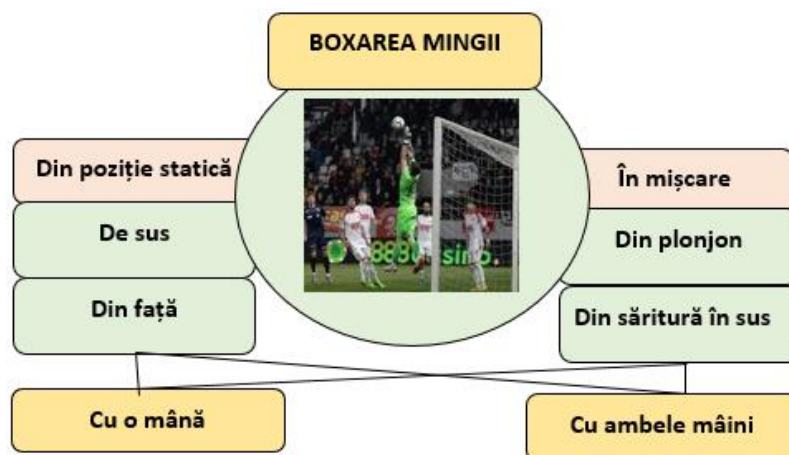

Fig. 5. Clasificarea boxării mingii de către portar în jocul de fotbal

Cel mai frecvent se întâlnesc două procedee de execuție a boxării în funcție de situațiile de joc, aici fiind vorba despre boxarea din poziție statică, atunci când mingea este trimisă foarte puternic în zona de acțiune a portarului și boxarea din mișcare, atunci, la fel, mingea este trimisă puternic și nu se află în

zona de acțiune a portarului, acesta fiind nevoit să acționeze prin mișcare, fie prin săritură în sus, fie prin plonjon într-o direcție sau alta.

Atunci când vorbim despre poziția statică, boxarea poate fi executată de sus sau din față, în funcție de înălțimea traiectoriei mingii

șutată spre poartă. Atât într-un caz, cât și în altul, acest procedeu poate fi îndeplinit cu o mână sau cu ambele mâini, acest lucru fiind dictat de situația de joc, de punerea loviturii la poartă, de poziția în care se află portarul.

Cel de-al doilea procedeu de boxare a mingii, boxarea din mișcare, de regulă, se îndeplinește atunci când mingea este trimisă în zona unde nu se află portarul, iar acesta este nevoit să întreprindă anumite eforturi pentru a respinge mingea. Acest lucru poate fi efectuat atât prin săritură în sus, când mingea este trimisă cu o traiectorie înaltă, sau prin plonjon stânga/ dreapta/ înainte, în funcție de locul unde se află mingea trimisă de adversar.

E de menționat faptul că boxarea este un element de respingere a mingii în situațiile de

deficit de spațiu și timp, iar portarul trebuie să intervină pentru a salva situația. Acesta poate fi atât reușit, când mingea este respinsă spre parteneri, sau în cel mai rău caz, în afara terenului de joc, cât și să aibă urmări negative pentru echipa sa, atunci când mingea deviază la jucătorii adversari.

În cele din urmă, după intrarea în posesia mingii, portarul urmează să introducă mingea în joc, acest element fiind numit „repunerea mingii în joc” (Figura 6). De felul cum portarul repune mingea în joc depinde foarte mult succesul unuia sau a altui atac, iar uneori chiar și a întregului meci, în cazul când după o repunere reușită se înscrie în poarta adversarului.

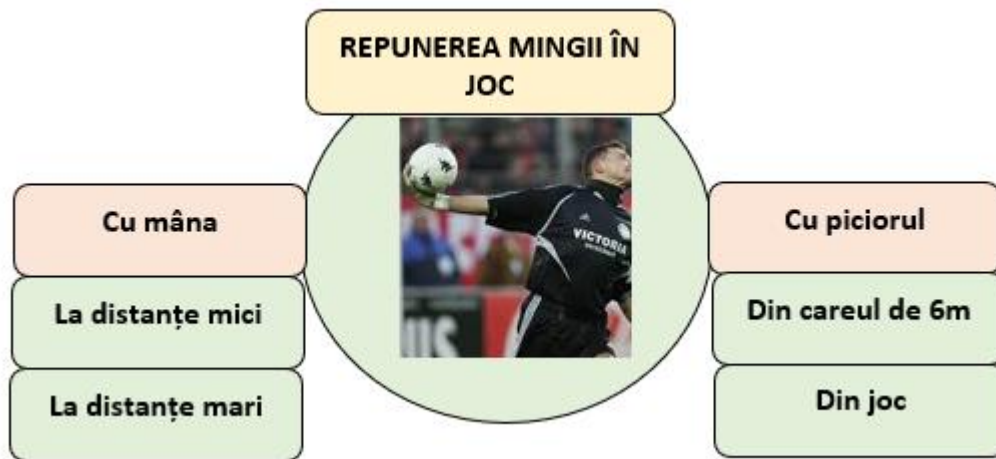

Fig. 6. Clasificarea repunerii mingii în joc de către portar în jocul de fotbal

De fapt, portarul are cel mai multe oportunități de a alege cum să joace cu balonul, acesta având dreptul regulamentar de a juca atât cu piciorul, cât și cu mâinile sau cu orice parte a corpului. După intrarea în posesia mingii, portarul urmează să o repună în joc, iar pentru această acțiune el poate folosi două procedee de bază, în primul caz fiind vorba de introducerea mingii în joc cu mâna, în al doilea introducerea mingii în joc cu piciorul.

Dacă ar fi să analizăm primul element, introducerea mingii în joc cu mâna, putem menționa mai multe variante de execuție, iar

criteriul de bază este distanța de la care portarul introduce mingea în joc. Distanțele pot fi diferite, în funcție de situațiile de joc, de scorul meciului, de miza jocului și altele. De fapt, repunerea mingii în joc cu mâna se consideră unul dintre cele mai reușite procedee, aici fiind vorba despre exactitatea repunerii mingii unui parter sau altul, deși repunerea prin procedeu dat la distanțe mari poate duce la unele dificultăți vorbind despre exactitatea executării acesteia.

Cel de-al doilea procedeu de repunere a mingii în joc este repunerea cu piciorul, acesta

fiind destul de răspândit în cazul mai multor portari de diferit nivel. Antrenorii îi includ destul de des pe portari în jocul cu piciorul, dat fiind faptul că în ultimii ani tot mai des aceștia sunt implicați în mai multe situații de joc unde portarii sunt nevoiți să acționeze ca jucător de teren. Acest element este folosit la repunere din poziții standard, fie degajarea de la colțul careului de 6 metri, fie loviturile standard după o încălcare de regulament. În prezent, destul de des portarii sunt incluși în jocul defensiv, atunci când apărătorii fiind presați de atacanții echipei adverse folosesc tot mai des pasele înapoi spre portar, iar acesta în continuare acționează ca jucător din teren, jucând mingea doar cu piciorul.

Când analizăm toate acțiunilor jucătorilor pe postul de portar, observăm că aceștia trebuie să aibă un nivel foarte înalt de pregătire

sportivă, aici referindu-ne atât la pregătirea fizică și tehnico-tactică, cât și la pregătirea psihologică. De fapt, portarul a fost și rămâne una dintre figurile de bază în cadrul oricărui meci și de măiestria și siguranța acestuia depinde în cele mai dese cazuri și rezultatul meciului.

Este evident că pregătirea sportivă a fotbaliștilor pe postul de portar este una multiaspectuală, reieșind din complexitatea și diversitatea acțiunilor pe care acesta trebuie să le îndeplinească în timpul jocului. Nu în mod întâmplător, jucătorii pe postul de portar sunt jucătorii cu cea mai înaltă talie, bine pregătiți fizic, cu o orientare spațială și spațio-temporală bine dezvoltată. Corespunzător, specialiștii trebuie să intervină cu diferite metodologii și mijloace adecvate pentru a avea succes în pregătirea sportivă a acestora.

Referințe bibliografice:

1. CIOLCĂ, S.M. (2013). *Fotbal. Fundamente teoretice și metodice*. UNEFS, București. 180 p.
2. MANOLACHE, G. (2020). *Fotbal - curs grafic*. Ed. University Press, București. 115 p. ISBN 978-606-696-186-8.
3. MANOLACHE, G. (2021). *Modele de pregătire pentru juniorii fotbaliști de 16-18 ani*. Editura PIM, Iași. 132 p. ISBN 978-606-13-6533-3.
4. SAVU, C. (2021). *Fundamente științifice ale fotbalului*. Ovidius University Press, Constanța. 285 p. ISBN 978-606-060-042-8,
5. SÎRGHI, S. (2013). Studiu cu privire la dezvoltarea aptitudinilor motrice specifice necesare fotbaliștilor juniori în dependență de postul de joc. *Probleme actuale privind perfecționarea sistemului de învățământ în domeniul culturii fizice: mater. conf. șt. int. Chișinău*, pp. 216-220 .
6. STOICA, D. (2010). *Fotbal. Efortul și dezvoltarea calităților motrice în antrenamentul sportiv modern*. Craiova, Editura Universitaria. 259 p. ISBN: 978-606-510-902-5
7. TATARCAN, C.A. (2021). Analiza acțiunilor de joc ale fotbaliștilor juniori la nivel național în funcție de postul de joc = Analysis of the game actions of the junior footballers at national level according to the game position. *Știința Culturii Fizice*, nr. 38(2), pp. 103-128. ISSN 1857-4114. DOI 10.52449/1857-4114.2021.38-2.07

Surse electronice:

8. <https://www.dokaball.com/trenirovki1/podgotovka-vratarey>
9. <https://www.dokaball.com/trenirovki1/podgotovka-vratarey/809-podgotovka-futbolnykh-vratarej>
10. <http://antrenorfotbal.ro/blog/tehnica-jocului-de-fotbal-consideratii-generale/>
11. <https://pregatirefizica.wordpress.com/page/2/>